

”JAG HAR SETT VAD **EXTREMISM** KAN GÖRA MED MÄNNISKOR”

Han levde som elitsoldat, fortsatte som säkerhets-specialist och riskerade livet för att skydda andra. Uppdragen var emellanåt så hemliga att varken hans fru eller vänner visste vad han gjorde.

– Vissa saker är fortfarande för mörka för att prata om, säger Erik Lewin.

Text: **Karin Herou** Foto: **Stefan Andersson, Combat Camera/Försvarsmakten, Karin Herou**

Erik Lewin, 51, möter upp på Södermalm, med mc-hjälmen i ena handen och portföljen i den andra.

Han är trevlig, korrekt och tar en kaffe latte och en mazarin på kaféet.

Erik Lewin har mycket att berätta, men kan av säkerhetsskäl inte dela med sig av allt. Han är van vid just det. Lögner och undanflykter var länge en ofrivillig del av hans vardag.

Utåt sett höll han låg profil. Han blev vännen som hellre lyssnade än pratade och en trevlig granne som ”jobbade med management.”

– Jag brukade säga att jag jobbade med ledarskapsfrågor i Dubai och någonstans där gäspade de flesta och bytte snabbt ämne. Det gjorde att jag slapp ljuga mer än nödvändigt, säger Erik Lewin med ett snett leende.

Men i verkligheten hade han Sveriges

hemligaste jobb, så hemligt att inte ens hans närmaste till fullo visste vad han sysslade med.

Som 20-åring hittade han hem i det militära – och avancerade snabbt. Snart tillhörde han Sveriges absoluta spjutspets och arbetade vid ett av Försvarets specialförband. Hit sökte sig eliten, de som var starkast både mentalt och fysiskt och antagningstesterna var minst sagt utmanade. De tränades hårt och i takt med att förbanden utvecklades skickades de till världens värsta oroshärdar.

Hans flickvän Anna visste sällan var han befann sig eller hur hans dagar såg ut. Att berätta operationella detaljer var förbjudet och innebar en allvarlig säkerhetsrisk som äventyrade hela operationen. Att berätta operationella detaljer var förbjudet och innebar en allvarlig säkerhetsrisk som äventyrade hela operationen. ➔

LEVDE ETT HEMLIGT LIV. Som del i ett av Försvarets specialförband, utskickad till världens värsta oroshärdar hade Erik Lewin ett av Sveriges hemligaste jobb. ”Jag brukade säga att jag jobbade med ledarskapsfrågor i Dubai.”

Efter att han lämnat Försvarsmaktens skyddsnät började han arbeta som privat säkerhetsrådgivare och hans personliga säkerhetsnivå var fortsatt hög.

Han minns ett tillfälle när han via Skype just övertygat Anna om att allt var lugnt där han befann sig.

– Jag arbetade i Irak och pratade med Anna när en granat plötsligt detonerade precis bredvid min container. Jag kastade mig i skydd och datorn flög i golvet och jag skrek direkt på de andra för att se om någon skadats. När jag efter ett tag plockade upp datorn såg jag att Anna fortfarande var kvar. Hon är en oerhört grundad person och jag minns att hon tittade på mig och sa: ”Lugnt... eller hur! Kanske bäst om vi är mer ärliga mot varandra”. Några månader senare gifte vi oss, av kärlek så klart, men också eftersom vi båda insåg att som gift hade den andra parten bättre lagligt skydd om det värsta skulle hända.

Han har sett mycket, ”för mycket” som han själv uttrycker det. Vägbomber. Civila som förblöder i hans armar. Kollegor och vänner som skadats eller mist livet.

Han minns en dag i Bagdad i vakuumet efter att Saddam fallit, där USA försökte bringa ordning i ett kaos de själva skapat.

– Vi kom till en buss som var totalt sönderskjuten. När dörrarna öppnades ramlade 60 personer ut, alla skjutna eller skadade. Vi hade en sjukvårdsväska stor som en necessär. Jag minns en skadad gravid kvinna som bad om hjälp. Jag gjorde vad jag kunde, men kände mig helt otillräcklig. Det gick inte att rädda henne med förutsättningarna jag hade.

Han levde 9 veckor i fält och tre veckor hemma. Jobben fanns främst i Mellanöstern och Centralasien. Under åren utomlands har han skyddat de flesta. Diplomater, ministrar, företagsledare,

biståndsarbetare och privatpersoner. Han fick till och med möjlighet att vara med i skyddet av Bill Clinton och se hur Secret service agerade.

I fält var han ständigt på helspänn, alltid vaksam i folksamlingar, alltid beredd på nästa smäll.

Vid några tillfällen kom han hem skadad efter ett uppdrag.

– Min fru är sjuksköterska så hon har fått hjälpa mig ibland. Hon är den mest jordnära personen jag träffat och utan henne hade vi aldrig kunnat leva så här.

Hur har dina upplevelser förändrat dig?

– Jag var ute i drygt fyra år och visst, det förändrar en människa ganska fundamentalt. När man ser hatet, misären och vad extremism gör med människor blir man beklämd. Men man är också fullständigt fokuserad på sitt uppdrag, att skydda och säkra vilket gör att man kämpar på. I efterhand har jag insett att det faktiskt kan vara tuffare att vara den som är hemma, som väntar och längtar utan att kunna göra något. Oro tär på en människa.

– Det har varit en berg och dalbana av känslor och intryck som till viss del fortfarande pågår.

Hemma rådde samma premisser som tidigare och i möjligaste mån höll han sina erfarenheter för sig själv. Men sakta öppnade han sig i en ring av nära vänner, personer som han litade på till hundra procent. I det forumet kunde han berätta en del av sanningen om sitt jobb.

– Där kunde jag prata någorlunda öppet, även om man aldrig delar med sig av allt. En del saker är fortfarande för mörka för att berätta. Jag tog till slut professionell hjälp och det var en game changer, ingen kan gå oberörd ur det jag gått igenom och att ta hjälp var inte ett tecken på svaghet, ➔

” Ingen kan gå oberörd ur det jag gått igenom och att ta hjälp var inte ett tecken på svaghet, utan på styrka.

Fakta

Namn: Erik Lewin.

Ålder: 51.

Gör: Vd på ett säkerhetsföretag, författare. Före detta elitsoldat.

Bor: Stockholm.

Familj: Frun Anna, tre barn, två hundar.

Aktuell: Med spänningsromanen *Arvet efter oss* (Bokförlaget Nona).

VILL BERÄTTA. Erik Lewin vill göra sina erfarenheter till inlägg i samhällsdebatten. "Jag avskyr extremism och har sett vad den gör med människor. Men när det gäller miljöfrågor har jag en förståelse för aktivism, men jag accepterar inte en övergång till extremism och terrorism", säger han.

utan på styrka. Det är något jag numera rekommenderar såväl mina anställda som de kunder som jag möter och som av olika anledningar varit med om hem-ska upplevelser.

När han till slut insåg att hans tid som operatör på fältet var över ställde han upp i en tidningsartikel och berättade en del om sitt tidigare liv.

– Bekanta och grannar läste om mig och trodde inte sina ögon.

Vissa perifera vänner vände mig ryggen, men många förstod varför jag behövt ljuga om mitt arbete. Det handlade inte om tilliten till dem, det handlade om att skydda min familj. Vi visste inte vilken räckvidd al-Qaida och andra extrema grupper hade i Sverige vid den tiden.

”

Många förstod varför jag behövt ljuga om mitt arbete. Det handlade inte om tilliten till dem, det handlade om att skydda min familj.

I dag jobbar han i Sverige, som vd på ännu ett säkerhetsföretag. Åren i fält har format honom,

– Jag har en hög personlig säkerhetsmedvetenhet och även om livet i Sverige inte kan liknas med Bagdad och Kabul så har vi en alltmer växande kriminalitet och det är klart att det bekymrar mig. Sverige är verkligen inte så säkert som det varit tidigare och det kommer tyvärr nog att bli värre.

Men åren i världens oroshärddar har också gett honom en vilja att göra ett inlägg i samhällsdebatten och berätta vad extremism och terrorism gör med människor. Nu kommer hans fjärde bok, *Arvet efter oss*, en spänningsroman om hur fredlig miljökamp slår över i laglös ekoterrorism.

– **Ofta börjar** extremism i liten skala, kanske som en form av aktivism. Men sedan sker antingen två saker. De försvinner, ofta tillintetgjorda av interna konflikter eller blir extrema. Se på al-Qaida, de var en liten grupp som förvandlades till något hemskt som vi ännu inte kunnat besegra. Ekoterrorism, människor som gör allt i sin makt med målet att rädda jorden, tror jag att vi kommer se inom ett par år och jag gör såklart inga liknelser med vare sig islamistiska eller höger- eller vänsterextrema terrorgrupper men jag har sett, igen och igen, hur extremister börjar smått och sedan eskalerar. För vilken grupp kan sluta när de når framgång?

– Extremism har aldrig varit lösningen på dagens problem eller morgondagens utmaningar. Jag avskyr extremism och har sett vad den gör med människor. Men när det gäller miljöfrågor kommer jag ha en stor förståelse för aktivism, men inte acceptera en övergång till extremism och terrorism, säger han. □